

SPECJALISTYCZNA PORADNIA PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNA
DLA DZIECI Z NIEPOWODZENIAMI EDUKACYJNYMI W KRAKOWIE

ul. ŚW. GERTRUDY 2

Tel. 12 422 43 83; 660 637 312; pppddd@op.pl;

www.poradnia-psychologiczna.com

PRZYKŁADY ĆWICZEŃ USPRAWNIAJĄCYCH FUNKCJE PERCEPCYJNO-MOTORYCZNE

BROSZURKA DLA RODZICÓW

Opracowanie:

Zespół Pedagogów

Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej
dla Dzieci z Niepowodzeniami Edukacyjnymi
w Krakowie

I. Ćwiczenia usprawniające koordynację wzrokowo-ruchową

Przykłady ćwiczeń usprawniających koordynację wzrokowo-ruchową:

Zabawy ruchowe:

- wykonywanie ruchów naprzemiennych rąk i nóg np. podczas spaceru,
- zabawy ruchowe, polegające na naśladowaniu ruchów osoby dorosłej,
- zabawy na równoważni , np. niskim krawężniku, czy wyznaczonej sznurkiem linii (chodzenie do przodu, w tył, bokiem),
- zabawa w „klasy”, skakanie obunóż lub na jednej nodze w wyznaczonym obszarze. Może to być tor przeszkód zrobiony np. z szarf, czy hula hop,
- kreślenie (całą ręką, łokciem, palcem) w powietrzu znaków, figur geometrycznych i liter,
- zabawy z piłką, czy woreczkiem (rzucanie do celu, chwytanie oburącz, chwytanie jedną ręką),
- jazda na rowerze, hulajnodze, rolkach,
- udział we wszelkiego rodzaju rozgrywkach sportowych, grach zręcznościowych,
- uprawianie wszelkiego rodzaju sportów (pływanie, koszykówka, siatkówka, piłka nożna, czy gimnastyka),

Zabawy stolikowe:

- Nawlekanie koralików, układanie klocków, patyczków - według podanego wzoru,

- Dobieranie do konturów figur geometrycznych takich samych figur i nałożenie na wzór (wszelkiego rodzaju układanki geometryczne, nakładanki).
- układanie kompozycji figur geometrycznych według wzoru i z pamięci;
- tworzenie i odwzorowywanie różnych kompozycji – szlaczków, prostych przedmiotów; kompozycji postaci człowieka, pojazdów, przedmiotów, domów;
- malowanie jednocześnie obydwoma rękami na dużym arkuszu przypiętym do tablicy lub podłogi;
- uzupełnianie obrazków o określonych konturach (kolorowanie, malowanie farbami, wydzieranie z papieru kolorowego)
- malowanie palcem (na całej powierzchni różnokolorowych linii poziomych i pionowych);
- rysowanie kredą na tablicy i dużych arkuszach rozłożonych na podłodze;
- układanki obrazkowe (puzzle, historyjki obrazkowe);
- uzupełnianie brakującej części obrazka;
- dobieranie par jednakowych obrazków (dobieranki, loteryjki, domino obrazkowe),
- układanie, dokończanie ciągów obrazkowych, czy literowych,
- rozpoznawanie zmian ilościowych i jakościowych w układach elementów – (zabawa " Co się zmieniło?" "Co zmieniło miejsce?" „Czego brakuje?” „Czego za dużo?”),
- łączenie kropek,
- wyszukiwanie wyjścia z labiryntu,
- rysowanie po śladzie,
- lepienie z plasteliny (modeliny, masy solnej, czy ciastoliny) według wzoru,
- wszelkiego rodzaju wycinanki,
- rozwiązywanie dyktand graficznych,
- dorysowywanie brakującej połowy obrazka

W celu usprawnienia koordynacji wzrokowo-ruchowej należy wykorzystywać codzienne sytuacje, angażować dziecko w prace domowe, samoobsługowe, dbać o jego rozwój ruchowy. Przedstawione przykłady ćwiczeń można modyfikować i dostosowywać do wieku, potrzeb i zainteresowań dziecka,

Oprócz wykonywania ćwiczeń ruchowych i stolikowych zachęcamy do wykorzystywania w pracy z dzieckiem gier dydaktycznych, które nie tylko pomogą w usprawnieniu funkcji percepcyjno-motorycznych, ale będą także formą aktywnego odpoczynku w gronie rodziny.

Polecane gry:

- „Nawlekaj nie czekaj” - wyd. ALEXANDER,
- „Dobble” - wyd. Rebel
- „Jenga” - wyd. HASBRO
- „Studnia Jakuba” wyd. EPIDEIXIS

II. Ćwiczenia usprawniających percepcję słuchową

1. Rymy:

- a) dobieranie wyrazów rymujących się lub kończących się tą samą sylabą,
- b) tworzenie rymu do podanego wyrazu,
- c) układanie rymowanek.

2. Analiza i synteza głoskowa wyrazów.

3. Wymień wyrazy:

- a) rozpoczynających się od podanej głoski (np. przymiotniki na „z”, rzeczowniki „b”),
- b) z podaną ilością głosek (dodatkowe polecenie np. 5 głoskowe nazwy rzeczy do jedzenia
bułka, chleby, masło, mleko, serek, szynka, zupka, deser, banan, soczek.

4. Łańcuchy wyrazowe: wymyślanie wyrazów tak, aby kolejny rozpoczynał się na ostatnią głoskę poprzedniego np. rekin – naczynie – ekierka – astronom – mleko – obraz – zegar – rebus itd.

5. Jakimi głoskami różnią się dwa wyrazy (powtórz wyrazy, podaj głoski) np.

- a) Pierwszymi głoskami np. cenna – senna, rynek – synek, dratwa – tratwa.
- b) Ostatnimi głoskami np. kubek – kubel, mróz – mruk, wąs – wąż.
- c) W śródgłosie np. barka – bajka, pajac – pałac, szynka – szyszka.

6. Jaki wyraz powstanie, jeśli w podanym wyrazie zamienisz głoski? powiedz oba wyrazy np.

- a) zebra – z na ż, fale – f na sz, paczuska – p na k,
- b) tacka – c na cz, kura – r na l, ławeczka – w na p,
- c) kot – t na c, klosz – sz na n, nuta – a na y.

7. Powiedz jaki wyraz powstanie, gdy opuścisz jedną z głosek np.

- a) cera bez c, trasa bez t, barka bez b, liść bez l,
- b) smoczek bez m, słowa bez ł, brudzić bez r,
- c) czeka bez a, list bez t, rybak bez k.

8. Ile razy słyszysz podaną głoskę w wyrazie? np.

- a) „o” – wodoodporność (5), nieobowiązkowo (4), pobjawisko (4).
- b) „a” – kwadratowa (3), awangarda (4), ambasada (4).
- c) „e” – elektrownie (3), dziesięciolecie (3), ubezpieczenie (4).
- d) „b” – bąbelek (2), babuleńka (2), baobaby (3).

9. Ile razy słyszysz podaną głoskę w zdaniu? np.

- a) „a” Analfabeta nie potrafi czytać i pisać. (7)
- b) „e” Ewelina mieszka niedaleko katolickiego cmentarza. (7)
- c) „g” Grzegorz nie lubi zabaw i gier z pedagogami. (5).

10. Podziel na głoski podany wyraz, a następnie powiedz go od ostatniej do pierwszej np.

- a) ale – Ela, kot – tok, tak – kat, sok – kos, len – Nel, kosz – szok,
- b) kara – arak, celu – ulec, róża – ażur, skok – koks, Apacz – czapa,
- c) kajak – kajak, latem – metal, Aneta – Atena, atlas – salta.

11. Powtórz usłyszane wyrazy. Ułóż wyraz z pierwszych głosek usłyszanych słów np.

- a) noc – osa – sok = nos, las – oko – kot = lok, dama – obraz – meta = **dom**, (3)
- b) kara – okno – zęby – apel = koza, wiśnia – indyk – noga – oset = **wino**, (4)
- c) kotek – agrest – szelki – Ewa – len = kaszel, dom – rekin – uwagi – gil – Iza = **drugi** 5

12. Wymyślanie wyrazów rozpoczynających się na kolejne głoski podanego słowa np.

- a) **rok** = rymy – okolica – kalendarz, tom = teatr – Ola – maszyna, (3)
- b) **mowa** = mecz – obraz – wanna – atrament, doba = deszcz – ozon – baran – asfalt, (4)
- c) **pomoc** = para – okno – mewa – olej – cukier, (5)
- d) **trapez** = tom – rower – atlas – pasta – ekran – zegar, (6)
- e) **wakacje** = wąż – astronom – kalosze – atrament – cena – jeź – ekran, (7)
- f) **powtórka** = pole – olbrzym – wąż – teatr – ósemka – rebus – katar – akacja, (8)

13. Analiza i synteza sylabowa.

14. Wymień wyrazy:

- a) rozpoczynających się od podanej sylaby,
- b) z podaną ilością sylab (dodatkowe polecenie np. czasowniki 3 sylabowe: gotuje, prasuje, czekamy, zmywamy, myjemy, piszemy, czytamy, pływamy, zwiedzamy, nazwy zabawek 3 sylabowe grzechotka, laleczka, samochód, misiaczek, koteczek.

15. Powtórz wyrazy, wymów sylabę, która jest taka sama w obu wyrazach np.

- a) talerz – taniec, figa – figus, ryba – ryki,
- b) parapet – cerata, koszule – Kaszuby, komputer – papuga,
- c) tama – zima, maki – boki, koniczyna – Karolina.

16. Powtórz wyrazy, podaj sylaby, którymi się różnią np.

- a) **malina** – **dolina**, **brzuszysko** – **gmaszysko**, **kartofelek** – **pantofelek**,
- b) **koperta** – **kobieta**, **wybrzuszenie** – **wyrażenie**, **stoliczek** – **stojaczek**,
- c) **pokusy** – **pokuta**, **telefon** – **telewidz**, **parapet** – **parasol**.

17. Powiedz, jaki wyraz powstanie, gdy opuścisz jedną z sylab:

- a) **kometa** bez ko, **namowa** bez na, **maszyna** bez ma, **potok** bez po,
- b) **motyle** bez ty, **goryle** bez ry, **prawica** bez wi, **języki** bez zy,
- c) **panna** bez na, **rękawy** bez wy, **grabie** bez bie, **koperta** bez ta.

18. Jakie imię ukryło się w wyrazie? np.

- a) **alabaster**, **janczar**, **adamaszek**, **romans**, ewakuacja,
- b) **pasiaki**, **kolano**, **kalafior**, **skubać**, deklaracja,
- c) **marchewka**, **malina**, **wanna**, **parada**, **koszmarek**.

19. Jaki wyraz ukrył się w słowie? np.

- a) **butelka**, **torba**, **okolica**, **parasol**, **granat**,
- b) **Hiszpanka**, **zagadka**, **trolejbus**, **kalendarz**,
- c) **burak**, **termit**, **żyrafa**, **sałata**, **spokój**.

20. Jakie wyrazy ukryły się w zdaniach? np.

Groźny wróg **rusza** do ataku.

Gwałtowny cyklon zniszczył całą wieś.

Dlaczego **słoń** celuje trąbą w słońiatko?

21. Czy w podanych wyrazach ukrył się wyraz np.

- a) **dom**, **bas**, **bat** – **głodomorek**, **sabat**, **basen**, **niewidomy**, **ambasador**, **batonik** itd.
- b) **bar**, **kos**, **dar** – **rabarbar**, **sztandar**, **kostka**, **podarunek**, **skos**, **baryłka**, **udar** itd.

22. Z pierwszych sylab podanych wyrazów ulóż nowe słowo np.

- a) **noce** – **syki** = nosy, **lasek** – **Tomek** = lato, **pasek** – **ranek** = para,
- b) **sanie** – **motyl** – **lotka** = samolot, **torba** – **peron** – **danie** = torpeda,
- c) **kroki** – **kolor** – **dyszal** – **leżak** = krokodyl,
- d) **loki** – **koty** – **motyl** – **tyka** – **waza** = lokomotywa.

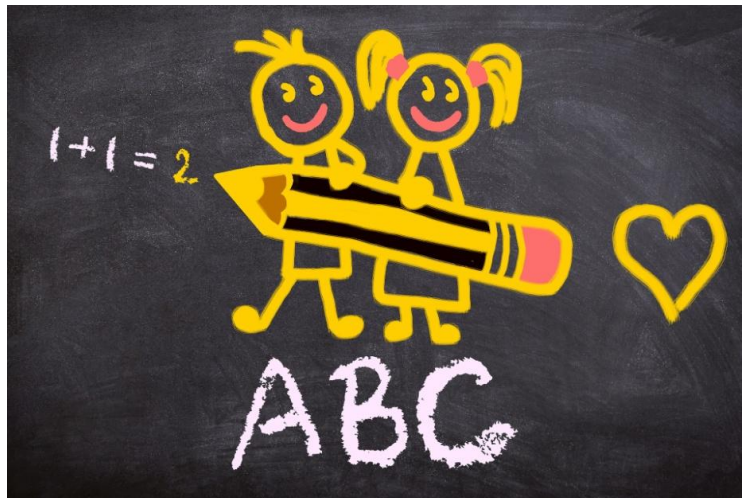
23. Z ostatnich sylab podanych wyrazów ulóż nowe słowo:

- a) **miasto** – **fotelik** = stolik, **tempo** – **przemoc** = pomoc,
- b) **słonko** – **głodomór** – **rzeka** = komórka, **mama** – **foka** – **baleron** = makaron,
- c) **tempo** – **sanie** – **sędzia** – **aniołek** = poniedziałek,
- d) **lama** – **piąte** – **gama** – **kąty** – **gumka** = matematyka.

24. Praca z wyrazami bezsensownymi – pseudosłowami np.

- a) znajdź ukryte nazwy roślin: **paróža**, **koset**, **zedąba**, **ściskon**, **brokulot**, **rzepatka**,
- b) jaki sensowny wyraz powstanie, jeśli z bezsensownego usuniesz wskazaną sylabę np. **tronton** bez ton, **karolit** bez lit, **gobomle** bez bom, **kolinie** bez li, **zakułka** bez za,
- c) utwórz wyraz z pierwszych sylab podanych pseudo słów np.
trzepolia – **wikaciarz** – **kiloraty** = **trzewiki**,
rzekoty – **czownia** – **nisienki** – **kibrzęczyk** = **rzeczowniki**,
- d) przestaw sylaby w pseudosłowach, a otrzymasz wyrazy sensowne np.
ka – krop, dło – by, nie – cie, sze – dor, zy – brzo, zon – bi, dło – pu, ki – fret.

III. Ćwiczenia usprawniające logiczne myślenie - łamigłówki

Zagadki tekstowe:

- Mamy dwa dzbanki, jeden o pojemności 3 litrów, drugi o pojemności 5 litrów. Zadanie nasze polega na tym, aby za pomocą tych dwóch dzbanków odmierzyć dokładnie 7 litrów wody.

Odp.

- Napełniamy dzbanek pięciolitrowy.
- Z niego napełniamy dzbanek trzylitrowy. Te trzy litry wylewamy. W dzbanku pięciolitrowym mamy dwa litry wody.
- Te dwa litry wody wlewamy do dzbanka trzylitrowego.
- Napełniamy dzbanek pięciolitrowy. Obecnie mamy pięć litrów w dzbanku pięciolitrowym i dwa litry w dzbanku trzylitrowym. Razem siedem litrów.

- Pan Kowalski wyjechał na urlop. Ponieważ jest człowiekiem prowadzącym ożywioną korespondencję, prosił żonę, która pozostała w mieście, aby posyłała mu co ważniejsze listy. Po tygodniu od żony nadszedł list: "Wszystko jest tutaj w porządku. Niestety, nie mogę ci posyłać poczty, bo zabrałeś ze sobą klucz od skrzynki pocztowej". Pan Kowalski puknął się w czoło, zapakował szybko kluczyk od skrzynki i wysłał go w liście do domu. Listów w dalszym ciągu jednak nie otrzymywał. Dlaczego?

Odp.

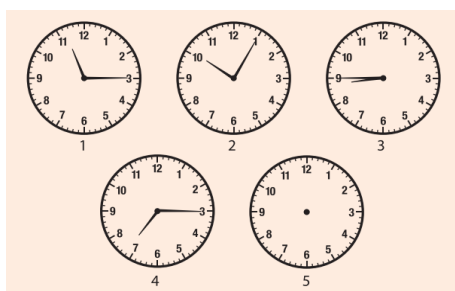
Kluczyk wysłany listem wylądował podobnie jak cała poczta w skrzynce. Żona więc nie mogła z niego skorzystać.

- Pół godziny temu na stole leżała porcja cukierków, a teraz ich nie ma. Ojciec spojrzał srogo na swoich dwóch dynów i dwie córki.
 - Kto zjadł słodycze? - zapytał.
 - Ja nie - odparła Joasia.
 - To któraś z dziewczyn - powiedział Rysiek.
 - Nie, nieprawda - zawołał Marek. - To Rysiek zjadł.
 - To nieprawda - rzekła Hania.
 Z długoletniego doświadczenia ojciec wiedział, że troje z nich zawsze mówi prawdę, a jedno zawsze kłamie. A więc prawie natychmiast wiedział, kto zjadł słodycze. Kto to był i jak do tego ojciec doszedł?

Odp.

Była to Hania. Joasia powiedziała prawdę stwierdzając, że to nie ona zjadła. Rysiek powiedział prawdę mówiąc, że to była któraś z dziewcząt. Marek skłamał, oskarżając Ryśka. Hania powiedziała prawdę mówiąc, że Marek skłamał.

- Profesor Androwicz lubi salę lekcyjną H, ponieważ na ścianie za biurkiem znajduje się aż pięć zegarów. Na dzisiejszej lekcji matematyki profesor ustawił pierwsze cztery zegary tak, jak widać poniżej. Następnie zapytał uczniów: „Która godzina powinna być na piątym zegarze, aby dokończyć tę sekwencję?”. Tylko jedna uczennica, Ula, udzieliła właściwej odpowiedzi. Którą podała godzinę?

Wskazówka: Na lekcjach profesora Androwicza czas najwyraźniej płynie do tyłu.

- Urodziny Marka, Stefka, Felka i Michała przypadają w następujące dni (kolejność przypadkowa): 23 czerwca, 7 stycznia, 8 stycznia, 8 grudnia. Marek i Michał urodzili się w tym samym miesiącu. Michał i Felek urodzili się tego samego dnia miesiąca. Podaj dzień i miesiąc urodzin każdego chłopca.
- Każda z dziewcząt: Zosia, Marysia, Julia i Ada hoduje w domu jedno zwierzątko spośród następujących: kot, papużka, kanarek, wąż boa. Jakie zwierzątko hoduje każda z dziewcząt jeśli wiadomo, że: Marysia nie lubi ptaków. Julia nie hoduje kanarka. Zosia ma zwierzątko o największej liczbie nóg. Wiadomo również, że każda z dziewcząt ma inne zwierzątko.
- Każda z pięciu panien otrzymała prezent od swego kawalera. Odgadnij, kierując się niżej podanymi informacjami, skład każdej pary i rodzaj prezentu, jaki otrzymała każda panna:
 - Janina nie otrzymała perfum
 - Tomek podarował swojej towarzyszce czerwone róże

- To nie Fryderyk podarował Ani naszyjnik
- Sylwia, towarzysza Pawła, nie jada owoców
- Marek nie podarował naszyjnika
- Julia otrzymała czekoladki, ale nie od Oskara
- Amelia nie otrzymała kwiatów
- Julia nie jest towarzyszką Fryderyka

Ćwiczenia:

• Korowód skojarzeń

Utwórz 10 wyrazowy korowód skojarzeń rozpoczynając hasłem **mleko**, a kończąc słowem **dym**. Następnie powróć do hasła wyjściowego za pomocą innych skojarzeń.

• Brakujące ogniwo

Mając trzy człony analogii **a, b, c**, poszukaj ostatniego członu **d**. Przykład:
cytryna- kwaśny / cukier-..... (słodki)

człowiek- dom / pies...(buda)
fiat- samochód / mewa...(ptak)
fiat- pojazd / orzeł...(zwierzę)
długopis- wkład / lampa...(żarówka)
pies- szczekać / zegarek...(tykać)
pociąg- stacja / winda...(piętro)
samochód- benzyna / krowa...(trawa)
Indianie- wódz / karty...(as)
węgiel- drzewo / bursztyn...(żywica)
olbrzym- mały / węgiel...(biały)

kamień- twardy / wrzątek...(gorący)
miasto- dom / pociąg...(wagon)
żaba- kijanka / motyl...(gąsienica)
pagórek- góra / morze...(ocean)
dom- mieszkać / książka...(czytać)
pokój- wojna / mowa...(milczenie)
deszcz- chmura / roślina...(nasienie)
rumak- rycerz / miotła...(czarownica)
minuta- zegarek / dzień...(kalendarz)
renifer- śnieg / wielbłąd...(piasek)

• Skojarzenia

Wypisz co najmniej trzy bliższe i dalsze skojarzenia do podanych wyrazów. Przykład: "rzeka"- woda, strumyk, kąpać się, most

- KSIEŻYC
- AMERYKA
- OKO
- ŚNIEG
- RÓŻA

• Słowotwórstwo

Wypisz jak najwięcej słów, które można utworzyć z liter słowa „KONTROWERSJA”.

• Zdania

Napisz jak najwięcej pięciowyrazowych sensownych zdań, w których każdy wyraz zaczyna się na zadaną literę. Nie wolno powtarzać raz użytego wyrazu. Nie wolno również przestawiać podanej kolejności liter.

- K...b...n...w...r...
- C...i...u...b...f...
- G...j...n...d...ż...
- E...ł...i...k...a...

IV. Ćwiczenia rozwijające słownik dziecka

1. Ćwiczenia literowe oraz ortograficzne

- układanie węży literowych np.:

lalka, aparat, tornister, róża, adres, sowa itd.,

la - **ma**, ma-**ma**, ma-**sło**, sło-**wik**, wi-**king**, Kin-**ga** itd.

- wymienianie jak największej ilości słów zaczynających się na daną literę w określonym przedziale czasu

(np. S - ser, sałata, sowa, sandały, sanki itp.)

- zabawa w państwa-miasta
- tworzenie jak największej ilości wyrazów z podanego słowa

np. PARASOL

para, ara, rap, Sara, los, sala, Ola, rasa, las

2. Ćwiczenia kategoryzujące

- przyporządkowywanie wybranych słów do danej kategorii wg ustalonego kryterium, np.

jabłko, buty, rękawiczki, czapka, chmura, wiatr, banan, kurtka, słońce
--

UBRANIE	OWOCE	POGODA

- wykluczanie ze zbioru,

np. *Które słowo nie pasuje do pozostałych?*

miły, mały, smutny, samotny

banan, ziemniak, burak, marchewka

krzyczeć, wołać, tańczyć, mówić

- rozwiązywanie krzyżówek i wykreślanek tematycznych

3. Ćwiczenia skojarzeniowe

- poszukiwanie słowa, które kojarzy się z kilkoma podanymi wyrazami,

np. kwaśna, żółta, owoc - *cytryna*

leczyć, badać, pacjent - *lekarz*

- poszukiwanie synonimów (słowa o znaczeniu podobnym) oraz antonimów (słów o znaczeniu przeciwnym)

np. *stary* (zużyty) - *nowy*

(mający dużo lat) - *młody*

(dawny) - *obecny*

- porządkowanie wyrazów wg określonego kryterium (np. wg natężenia jakieś cechy, stopnia szczegółowości),

np. *gotować, robić, doprawić, solić*

POMOCE Z KTÓRYCH WARTO SKORZYSTAĆ PRZY ROZWIJANIU SŁOWNIKA

1. Pakiet talii „Rozwijamy mowę i myślenie dziecka, zestaw I”, wyd. Komlogo (a także pozostałe zestawy).

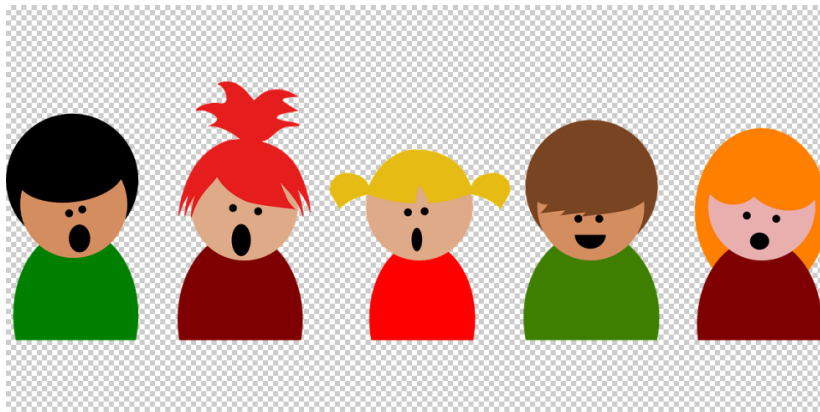

2. T. Bogdańska, G. Olszewska „Krzyżówki, zagadki, rebusy. Materiały do ćwiczeń logopedycznych głoski li, l, r „, i inne z tej serii, Wydawnictw Edukacyjne.

3. „Nazwij i wpisz. Ćwiczenia służące wzbogacaniu słownictwa dla osób z afazją, dzieci z opóźnionym rozwojem mowy”, praca zbiorowa, wyd. Harmonia.
4. Domina, gry logopedyczne oraz loteryjki słowno-obrazkowe (wyd. Alexsander).
5. Korzystanie ze słowników obrazkowych dla dzieci oraz tworzenie własnych.
(zob. A. Seretny, „A co to takiego? Obrazkowy słownik języka polskiego (A1, A2)” .

V. Ćwiczenia usprawniające narządy mowy

- Żucie języka – szeroki luźny język żujemy tak jak gumę.
- Wypychanie policzków czubkiem języka.
- Wylizywanie językiem czerwieni warg – czubek zakreśla kółeczka, broda nieruchoma.
- Wysuwanie języka na brodę, potem sięganie do nosa.
- Ściąganie i rozciąganie warg – należy pilnować, aby wargi przylegały do siebie na całej długości, aż po kąciaki.
- Wymawianie samogłosek „a – o – u” (trzy ruchy warg) „i – u” (dwa ruchy warg, naśladowanie głosu osiołka)
- Rozluźnianie warg – długie wymawianie głosek (m, m, m, m...)
- Wszystkie ćwiczenia oddechowe, które skracają fazę wdechu (krótki wdech przez nos) i wydłużają fazę wydechu (długi, równomierny wydech przez usta); ćwiczenia mogą być wykonywane w pozycji siedzącej i leżącej (na plecach), przy zastosowaniu papierków, watki, piórek itp.

VI. Ćwiczenia głosowe

- Naśladuj warkot silnika motocyklowego na różnych wysokościach dźwięku. Najpierw używaj jedynie warg, potem języka, na koniec warg i języka. Warto parsknąć!
- Kilka razy szeroko otwórz i zamknij usta, układając je w pozycji poszczególnych samogłosek – „a”, „o”, „u”, „e”, „i”, „y”, tym razem rób to głośno.
- Głośno i wyraźnie wypowiadaj połączenia „abba, obbo, ubbu, ebbe, ibbi, ybby”; „assa, osso, ussu, esse, issi, yssy”. Wybierz sobie różne spółgłoski i łącz je z samogłoskami według powyższego wzoru. Każda głoska musi być słyszalna!
- W różnym tempie wypowiedz: „da-ta-za-sa-dza-ca-na-ła”; „di-ti-zi-si-dzi”; „zia-sia-dzia-cia-nia”; „ga-ka-ha-cha”; „gia-kia-hia-chia”.
- W różnym tempie powiedz „brim, bram, bram, bram, brom”; „trim, tram, tram, tram, trom”; „krim, kram, kram, kram, krom” itd.

KSIĄŻKI DLA UCZNIÓW KLAS IV – VI SZKOŁY PODSTAWOWEJ

1. Program Edukacyjno – Terapeutyczny **ORTOGRAFFITI**, Danuta Chwastniewska, Czytam, rozumiem, Zeszyty ćwiczeń dla uczniów klas IV – V SP, Wydawnictwo Operon.

Ó, U Poziom pierwszy
RZ, Ż Poziom pierwszy
CH, H Poziom pierwszy
MIKS Poziom pierwszy

2. Program Edukacyjno – Terapeutyczny **ORTOGRAFFITI**, Renata Czabaj, Aleksandra Piechnik – Kaszuba „Czytam, rozumiem”, Poziom drugi, Zeszyty ćwiczeń dla uczniów klas V – VI SP, Wydawnictwo Operon.

a) **Ó, U** Poziom drugi
b) **RZ, Ż** Poziom drugi
c) **CH, H** Poziom drugi
d) **MIKS** Poziom drugi

3. Marta Bogdanowicz, Małgorzata Rożyńska, Program Edukacyjno – Terapeutyczny **ORTOGRAFFITI Piszę coraz ładniej. Od dysgrafii do kaligrafii**. Zeszyt ćwiczeń dla uczniów klas IV – VI SP, część pierwsza i druga, Wydawnictwo Operon.

ad.1,2,3 Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON

www.ortograffiti.pl

e – mail: ortograffiti@operon.pl

tel. centrali 58 679 00 00

4. Anna Tońska – Szyfelbein, Ortografki czyli zabawne historyjki i ćwiczenia ortograficzne dla uczniów klas IV – VI, Wydawnictwo Harmonia.
5. Janina Mickiewicz, Ćwiczenia usprawniające naukę pisanie i czytania dla uczniów klas IV – VI, Toruń 2009.
6. Janina Mickiewicz, Chcę wiedzieć..... czytanie ze zrozumieniem dla uczniów klas IV – VI, Toruń 2007.
7. Wiesław Went, Ćwiczenia w czytaniu ze zrozumieniem dla uczniów klasy 4 (inne tomy dla klasy 5, 6), Wydawnictwo Edukacyjne Żak.
8. Alicja Małasiewicz, Wprawki w czytaniu sylabowym dla uczniów z dysleksją i nie tylko, Wydawnictwo Harmonia.
9. Barbara Zakrzewska, 3, 2, 1, 0start, Czytanie treningowe, Wyd. Harmonia.
10. Danuta Gmosińska, Czytam, rozumiem, wiem. Teksty i ćwiczenia dla uczniów z trudnościami w czytaniu. Materiały do pracy z uczniami w wieku 11 – 15 lat. Wydawnictwo Res Polona.
11. Maria Popielea, Wszystko umiem!..... bo czytam i rozumiem. Trening czytania ze zrozumieniem dla klas IV – VI szkoły podstawowej, Wydawnictwo Olimp. Język polski, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe.

12. Danuta Chwastniewska, Agnieszka Gorzałczyńska – Mróz, Język Polski, Ortografia dla klasy czwartej.
13. Danuta Rózek, Ortografia dla klasy piątej.
14. Danuta Rózek, Ortografia dla klasy szóstej.

POMOCE DLA UCZNIÓW

1. PUS, książeczki i klocki, Wydawnictwo Epideixis m.in.:

- a) Ortografia, Zmiękczenia
- b) Ortografia ó – u
- c) Ortografia rz – ż
- d) Ortografia ch – h
- e) Słowniczek ortograficzny dla dzieci t. 1, 2, 3, 4.
- f) Gramatyka na wesoło t.1, 2.
- g) Co robi? Co robią? – czasownik.
- h) Rzeczownik t. 1, 2.
- i) Przymiotnik t. 1, 2.
- j) „Skoncentruj się” t.1, 2.
- k) „Rusz głową” t. 1, 2.
- l) „Wyliczanki, rymowanki” t.1, 2.
- m) „Słowniczek frazeologiczny dla dzieci” t.1, 2.
- n) „Słowniczek wyrazów obcych dla dzieci”
- o) Zgadywanki ZIMA
- p) Zgadywanki WIOSNA
- q) Zgadywanki LATO
- r) Zgadywanki JESIEŃ

2. LOGICO – PICCOLO tabliczka z kółeczkami i książeczki m.in.:

- a) Łatwy początek „Widzę i myślę“
- b) „Zielona ortografia“ klasa I
- c) „Różowa ortografia“ klasa II
- d) „Niebieska ortografia“ klasa III
- e) „Rośliny leśne, polne i ogrodowe“

3. SCRABBLE

4. BITY ORTOGRAFICZNE Magdalena Sabik, Wydawnictwo WiR.

5. LOTTO ortografia, edukacyjna loteryjka obrazkowa z elementami ortografii. Wydawnictwo Adamigo.

6. PIRAMIDA – układanka edukacyjna, pomyśl, ułóż, sprawdź. Wydawnictwo Epideixis.

7. ŁAMISŁÓWKA, Gra w słowa dla 2 – 4 osób w wieku powyżej 9 lat.

To lepsze niż krzyżówka. Autor: Jacek Szczap.

Pomoce do ćwiczeń percepcji wzrokowej i pamięci wzrokowej:

1. Mozaika
2. Tangram
3. Super pamięć – Memory
4. Puzzle
5. Supełek – patrz i porównaj

KSIĄŻKI POMOCNE DLA RODZICÓW DZIECI ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI

1. Marta Bogdanowicz, Anna Adryjanek, Uczeń z dysleksją w szkole, poradnik nie tylko dla polonistów, Wydawnictwo Operon.
2. Marta Bogdanowicz, O dysleksji czyli specyficznych trudnościach w czytaniu i pisaniu – odpowiedzi na pytania rodziców i nauczycieli, Lublin 1994.
3. Jak pomóc dziecku z dysortografią, Poradnik metodyczny pod red. Wandy Turewicz. Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze, Zielona góra 2002.
4. Amelia Rentflejsz – Kuczyk, Jak pomóc dzieciom dyslektycznym? Poradnik dla nauczycieli i rodziców, Wydawnictwo Juka.
5. Jill McMinn, Pomóż dziecku z zaburzeniami mowy i komunikacji językowej, Praktyczny Poradnik dla rodziców i pedagogów, Wyd. Liber, Warszawa 2006.
6. G.Squires, S.McKeown, Pomóż dziecku z dysleksją, Praktyczny poradnik dla rodziców i pedagogów, Wydawnictwo Liber, Warszawa 2006.
7. J.Lewinson, Pomóż dziecku z dysgrafią, Praktyczny poradnik dla rodziców i pedagogów, Wydawnictwo Liber, Warszawa 2006.

VII. Ćwiczenia usprawniające percepcję wzrokową:

- wyszukiwanie różnic między dwoma, pozornie identycznymi obrazkami,
- dobieranie par jednakowych obrazków, gra w domino, dobieranki, loteryjki,
- dopasowywanie obrazków do konturów, cieni,
- zabawy pamięci wzrokowej: „Czego brakuje w pokoju?”, „Co się zmieniło?”,
- wyszukiwanie wśród pozornie identycznych obrazków jednego różniącego się szczegółem,
- uzupełnianie sekwencji tematycznych, np. o obrazki: miś, lalka, kotek, miś,, kotek,
- składanie z części obrazka rozcinanego w obecności dziecka,
- układanie puzzli,
- wykreślanie wyrazowe,
- odwzorowywanie układu patyczków, klocków,
- łączenie kropek.

Polecane gry:

- „Dobble”
- „Corner”, firmy Trefl

VIII. Ćwiczenia usprawniające motorykę małą i grafomotorykę:

- lepienie z plasteliny, masy solnej, ciastoliny,
- wydzieranki z kolorowego papieru, bibuły,
- wycinanie kształtów z papieru,
- origami,
- zabawy paluszkowe,
- nawlekanie koralików,
- zbieranie drobnych elementów: guzików, suszonego groszku,
- ściskanie miękkiej piłeczki, gąbki,
- zabawy z wlewaniem, przelewaniem,
- zakręcanie, odkręcanie słoików, butelek,
- kreślenie linii w ograniczonym polu, rysowanie szlaczków i wzorów z elementów liter,
- kolorowanie kredkami konturowych rysunków,
- kolorowanie mandali,
- wypełnianie konturów kolorem za pomocą kresek pionowych lub poziomych (od góry do dołu, od lewa do prawa),
- przypinanie i zdejmowanie klipsów do bielizny,
- przewlekanie sznurowadeł,
- szycie.

Polecane gry:

- „Nawlekaj nie czekaj, wydawnictwo Alexander
- „Bierki”

